

Állásfoglalás természeti értékeinkért

„Természeti értékeink megőrzése közös felelősségünk

A biológiai sokféleség fogalma a Földön élő minden élőlény sokszínűségét jelenti, ami magában foglalja az ökológiai rendszerek sokféleségét, a fajok és a gének változatosságát is. Ennek természetesen mi emberek is részei vagyunk, és a mi létünk, fennmaradásunk is vitathatatlanul a biológiai sokféleség és az ökoszisztémák életfenntartó rendszereinek működésétől függ.

A természet számos szolgáltatást nyújt az emberiség számára, amely alapvető fontosságú egészségünk, életminőségünk, biztonságunk és gazdasági jólétünk szempontjából. Ennek köszönhetően van tiszta levegőnk, ivóvizünk, termékeny talajunk, gazdasági növényeinket beporzó rovarvilágunk, táplálékunk, valamint üzemanyagunk, amely az energiát biztosítja az erre egyre inkább rászoruló életmódunkhoz, és vannak gyógynövényeink, amelyek gyógyszereink alapanyagaiként minket szolgálnak. Az ökoszisztéma-szolgáltatások azok, amelyek például a klíma szabályozását végzik és az árvizek, a betegségek ellen védhetik az emberiséget. Vizeink minősége is e rendszerek egészséges működésétől függ. A talajképződés, a tápanyagkörforgás mind-mind ezeken alapul. Az egészséges lét alapja az is, hogy az ember ismerje a körülötte lévő természetet. Az élővilág nagyon fontos szerepet játszik az oktatásban és a kulturális értékek megőrzésében is. A biológiai sokféleség önmagában is értéket jelent, elősegíti a társadalmi és gazdasági stabilitást.

A legfrissebb felmérések sajnos továbbra is azt mutatják, hogy mind a gének, mind a fajok, mind az ökoszisztémák szintjén a sokféleség riasztó mértékben csökken, az emberi tevékenység következtében az élővilág terhelése egyre inkább növekszik. Mindez súlyos ökológiai, gazdasági és társadalmi következményekkel jár, és a Föld élővilága egyre kevésbé lesz képes arra, hogy alkalmazkodjon a rohamosan változó, romló környezeti feltételekhez.

A tavaly elkészült, Az ökoszisztémák és a biológiai sokféleség gazdaságtana című világtanulmány szerint az ökoszisztéma-szolgáltatások éves csökkenése körülbelül 50 milliárd euró, míg 2050-re az emberiség jólétét érintő veszteség összértéke az éves világfogyasztás 7 százalékával lehet egyenlő. A biológiai sokféleség csökkenésének legfontosabb okai az élőhelyek pusztulása és feldarabolódása, a természeti erőforrások túlzott mértékű használata, a tájidegen önfajok terjedése.

Ezeket az aggasztó tényeket felismerve a világ országai vállalták, hogy hatékony és sürgős intézkedéseket tesznek a biológiai sokféleség csökkenésének megállítására érdekében. Ez a feltétele annak, hogy 2020-ig az ökoszisztémák továbbra is biztosítani tudják az alapvető szolgáltatásokat.

Többek között ilyen kötelezettségvállalásokat tartalmaz az élővilág megőrzésének következő évtizedre kidolgozott világtanulmányja, amelyről Nagójában, 2010 októberében egyeztek meg a résztvevők. A konferencián elfogadták a genetikai erőforrásokhoz való hozzáféréstől és a hasznosításukból származó előnyök igazságos és méltányos megosztásáról szóló Nagójai jegyzőkönyvet is.

Az Európai Uniónak példát kell mutatnia a biológiai sokféleség megőrzését célzó intézkedéseivel bátorain belül és kívül egyaránt. Ennek érdekében 2010 márciusában az EU célul tűzte ki, hogy 2020-ig megállítja a biológiai sokféleség csökkenését és az ökoszisztéma-szolgáltatások pusztulását az

Unióban, és világszinten is részt vállal a biológiai sokféleség csökkenésének megállításában. Tekintettel arra, hogy közel hat hónap telt el a nagójai konferencia óta, itt az ideje, hogy megtegyük az első lépéseket, és megvalósítsuk a vállalásokat. A kibívás, a felelősség mindannyiunké, ezért kötelességünk, hogy világszinten is részt vegyünk ezekben a folyamatokban.

Az EU hamarosan elkészülő új biológiai sokféleség-megőrzési stratégiája páratlan lehetőséget biztosít számunkra a globális célok megvalósításában. Konkrét, megvalósítható és költséghatékony intézkedéseket kell bevezetni az EU-ban és tagállamaiban minden fontos szereplő és ágazat bevonásával. A biológiai sokféleség védelmét mint közös célt meg kell erősíteni a kapcsolódó ágazatok stratégiáinak végrehajtásában, továbbá be kell építeni a politikai és gazdasági döntésekbe. A folyamatban lévő uniós ágazati reformok kiváló lehetőséget nyújtanak arra, hogy a különböző területek célkitűzéseit és a biológiai sokféleség megőrzésével kapcsolatos politikai döntéseket összehangoljuk.

A fenntartható fejlődéshez elengedhetetlen a biológiai sokféleség megőrzése is. A napjainkban tapasztalható globális környezeti és gazdasági válságban batározott lépésekre van szükség, a gazdasági tevékenységek, termelési és fogyasztási szokások olyan átalakítására, amivel elérhetjük, hogy kevésbé károsítsuk környezetünket. A fent idézett világtanulmány is rámutatott, hogy a biológiai sokféleség és az ökoszisztéma-szolgáltatások fenntartásának költségei alacsonyabbak, mint a pusztulásuk következtében keletkezett költségek. A fenntartható, hatékony és környezetbarát gazdaság alapja az áruk és szolgáltatások igazságos és méltányos elosztása és a környezetre nézve nem fenntartható fogyasztási szokások, káros ösztönzők visszaszorítása. Ehhez csökkenteni kell „ökológiai lábnyomunkat”; vagyis annak a földnek és víznek a mennyiségét, ami önmagunk fenntartásához és az általunk megtermelt bulladék elnyeléséhez szükséges. Az Európában dolgozók mintegy 2,6 százaléka végez olyan foglalkozást, amely közvetlenül a természeti értékeken alapul, emellett az összes európai munkabérek mintegy 16,6 százaléka közvetve kapcsolódik természeti értékeinkhez. A globális üzleti lehetőségekből származó biológiai sokféleséghez kapcsolódó beruházások 2-6 ezermilliárd dolláros hasznot jelenthetnek 2050-ig. A biológiai sokféleség tehát hozzájárul a munkahelyteremtéshez és az üzleti lehetőségekhez is, amely hosszú távú gazdasági előnyöket jelenthet.

A fentieket összegezve, erőfeszítéseket kell tennünk az élővilág védelme terén, a fenntartható gazdaság és biztonságunk megteremtése érdekében. Természeti erőforrásaink megőrzése közös felelősségünk.

(Tizennégy EU-tagország környezetvédelemért felelős minisztere ebben a cikkben hívja fel a figyelmet a biológiai sokféleség fontosságára. Néhány nappal az Európai Unió tízéves átfogó biodiverzitási stratégiájának várható megjelenése előtt ezen országok vezető napilapjaiban megjelenik a felhívás.)

Paul Magnette és Joke Schauwliege, Belgium; Nona Karadjova, Bulgária; Demetris Eliades, Ciprus; Karen Ellemann, Dánia; Caroline Spelman, Egyesült Királyság; Nathalie Kosciusko-Morizet, Franciaország; Tina Birbili, Görögország; **Fazekas Sándor**, Magyarország; Norbert Röttgen, Németország; Mario De Marco, Málta; Stefania Prestigiacomo, Olaszország; Borbély László, Románia; Rosa Aguilar Rivero, Spanyolország; Andreas Carlgren, Svédország; Prof. Dr. Roko Zarnic, Szlovénia (Magyar Nemzet)